

Onnimanni 1/2007

Tonttutietoutta

Eero Ojanen & Ari Jokinen: Suomen kansan tonttuaarre

Minerva 2006.

Kuvat Ari Jokinen.

Joulu tuli ja meni, mutta tontut eivät katoa mihinkään. Ajatus tontuista ja tonttujen "katoamisesta" on Eero Ojaseen ja Ari Jokisen kirjoittaman Suomen kansan tonttuaarteen punainen lanka. Kirjassa pohditaan hyvin paljon sitä, mihin tontut ovat suomalaisen elämäntavan muutoksen yhteydessä kadonneet – kun maaseutu tyhjenee, häviävät tontutkin, jotka kuuluvat perinteiseen suomalaiseen maalaismaisemaan. Niin ainakin äkkinäinen voisi kuvitella.

Ojanen ja Jokinen esittelevät kuitenkin ajatuksen siitä, että tonttu voi sopeutua elämäntapojen muutokseen siinä missä ihminenkin. Niinpä tontut asuvat nykyään kaupungeissa, ja on olemassa jopa kännykkään puhuva Citytonttu sekä toimistotonttu. Tonttujen häviämiseen liittyy myös joulutontun ilmestyminen. Vasta 1900-luvun alussa Suomessa alettiin puhua joulutontusta, jota ei ennen ollut, vaikka joulu on ollutkin. Kirjan tekijät puhuvatkin humoristisesti siitä, kuinka nykyajan tontusta on tullut sesonkityöläinen joulun ja joulutonttujen myötä.

Suomen kansan tonttuaarre ei ole varsinaisesti lasten tai nuorten kirja, tämä on ehkä enemmänkin kirjoitettu kaiken ikäisille tontuista kiinnostuneille lukijoille. Kirja toimii hyvin. Pääasiassa yhden sivun tai aukeaman mittaiset luvut nivoutuvat toisiinsa lämminhenkisen kuvituksen elävöittäminä. Kuvitus kulkee tekstin kanssa siinä mielessä käsi kädessä, että ilman tonttu-ukkojen kuvia tämä kirja ei toimisi lainkaan. Onpa joukkoon mahtunut jopa yksi tonttu-akkakin. Lyhyet luvut käsittelevät painavia tonttu-aiheita, mm. sitä mikä tonttu on, minkälaisia tonttuja on ollut olemassa, kuinka tontut voi säilyttää, voiko tonttuja nähdä ja niin edelleen. Onpa kirjassa jopa tonttugalleriakin.

Ei tämä Wsoy:n Suurelle Tonttukirjalle vedä vertoja, mutta ei tarvitsekaan, koska kirjat painivat aivan eri sarjoissa – tämä tonttukirja on selvästi tarkoitettu kevyemmäksi lukemiseksi, ja on mainio tällaisenaan. Kirjassa on tiettyä filosofista otetta, joka houkuttelee lukijan suomalaiseen elämänmenoon tonttujen kanssa. Tätä kelpaa lukea myös muulloinkin kuin jouluna.

Maria Loikkanen